

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:

Za celo leto . . . . . K 15.—
za pol leta 7:50
za četrt leta 3:80
za 1 mesec 1:30
Posamezna številka 40 vin.

Uredništvo in upravništvo je v
Ptuj, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.

Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 28

Ptuj, 5. oktobra 1919

I. letnik

Kam plovejo?

Mariborska „Draupost“ prinaša v št. 38 od 30. sept. t. l. dolg članek „Katastrofa se bliža“, v katerem drastično opisuje obupne razmere, ki so nastale po odhodu jugoslovanskih čet iz celovške kotline v Celovcu in na Koroškem sploh in riše katastrofalno situacijo, v kateri se nahaja danes Nemška Avstrija. Evo par drobtin iz članka!

Pomanjkanje mesa je pri nas že več tednov občutno in če ne bi nam bila toliko zasramovana Jugoslavija uvedla lepih volov, bi bili že na dan izpraznjenja ostali brez koščka mesa; peščice živine, ki jo kmet še nima, ne proda, ker ve, da bo avstrijska krona v kratkem imela vrednost cunje papirja; če pa jih k prodaji prisiliš, hočejo seveda za blago dobiti kar največ tega „denarja.“

Z moko je ista. Kakor hitro so Jugoslovani odšli, so prestali lepi časi, prišla je zopet krušna nakaznica in z njo — lakota.

Žitnoprometni zavod za Koroško pravi v svojem poslednjem poročilu: Antanta je dobavo žita in moke ustavila; v ostali Avstriji se le težko dobi. V Koroški sami se od letošnje žetve dozda ni oddal niti en sam vagon žita.

Torej: tedni brez mesa, pavze v oskrbi z moko, neverjetne cene, pčel zaslužek, vse to je posledica odhoda Jugoslovancev.

„Neue Zürcher Zeitung“, dobro informiran švicarski trgovski list, piše pred kratkim o prihodnosti Nemške Avstrije nekako takole: Mirovna konferenca je v Nemški Avstriji ustvarila stvar, ki se nikakor ne more sam preživeti; njena bilanca mora ostati

dosledno pasivna in njeno glavno mesto je zapadlo poginu. Nemška Avstrija ima neizmerno dolgov; med drugimi je samo Nemčiji dolžna 6 milijard kron. Ker šteje država 6 milijonov prebivalcev, pomeni to toliko, da je vsak Avstrijec, bilo mož, ali žena, otrok ali starec Nemčiji dolžan 1000 kron; če vračunaš še druge dolgove, pride na vsakega prebivalca N. A. 10.000 kron dolga. Letošnji državni budget pa že sam izkazuje 4 milijarde deficita. Iz tega je razvidno, da Nemška Avstrija niti obresti za ta neskončni dolg ne zmore. K temu pa pride še cela vrsta drugih obveznosti, ki jih je N. A. prevzela kot dedščino po monarhiji. Skratka: Mirovna pogodba tira Nemško Avstrijo v državni bankerot. Nastala bo katastrofa z nedoglednimi posledicami, katastrofa, kakršne svet še ni doživel in ki si je strašnejše ni mogoče misliti. Lakota, meščanska vojna, kmetijski upori bodo neizbežni posledki svetovne vojne za Nemško Avstrijo. To stanje bo trajalo leta in leta, država bo do kraja obubožala.

V Bernu na Švicarskem ponujajo danes avstrijsko krono po 4½ centima, a kupca iščeš zaman. Notice dunajske devizne centrale so humbug. Saj so tudi z jugoslovansko krono uganjali goljufijo in so jo umetnim potom potisnili na 95 h.

Že danes dobiš v Celovcu 1040 avstrijskih kron za 1000 jugoslovanskih; v par dnev bo razlika zrastle za 200 kron. Kdor si je torej nabavil jugoslovanskih novčanic, bo imel dobiček in si je sploh najbrž rešil svoj denar. Pomembno je, da je finančna direkcija in avstro-ogrška banka izdala naredbo, naj se pokupijo vse jugoslovanske novčance, a izajati se ne smejo. Zakaj?

učiteljevih močno trpelo, toda zavrnilo se nas je, da je šola sedaj postranska stvar, koprnenje po zmagi pa je glavni namen vsega našega delovanja in prizadevanja. Zato se je učiteljstvo končno z nekako resignacijo in s samozatajevanjem udalo ter vleklo z raznimi deli težko obloženi voz naprej.

Ne bom opisoval, kako smo zbirali cunje in koprive, kako kopinovo in jagodino listje, kako preiskovali in stikali po podstrešjih in hišnih shrambah za skritim zrnjem, kako se valjali po njivah in popisovali poljske sadeže, kako nagovarjali in pridobivali z zgovornostjo trgovskega agenta za podpis vojnega posejila — ne, vse to bi me zavedlo predaleč: pokazal bi le rad na kratki črtici, kakó močne živce je moral imeti učitelj zlasti kot krušni komisar, da se ni zgrudil pod ogromno težo od dne do dne se množočih poslov in skrbi. Povdarjam pa izrecno, da je vse to, kar sem tukaj zapisal, čista in gola istina in da ni trohice izmišljenega ali dodanega.

Pondeljek je, torej šolski dan. Ura je odbila pravkar devet in zadnji glasovi šolskega zvonca so utihnili. Molimo! Za prvo uro predpisuje šolski red računstvo. Razred ima dva oddelka. Prvi oddelek ponavlja na uporabnih nalogah pismeno množitev s celimi števili, za drugi oddelek pa imam določeno razštevaje desetinskih števil. Primem za kredo, da bi napisal par zgledov na šolsko tablo, kar naenkrat nekdo na vrata potrka.

Rekli so in koroški časopisi so pisali, da ima Jugoslavija prav tako malo živil, kakor Avstrija. In vendar misli Jugoslavija na podlagi sklenjene pogodbe dati v Nemško-Avstrijo v zameno 23.000 vagonov živil. Seveda Avstrija ne bo mogla dobaviti kompenzacijskega blaga in tako si bodo ljubi Korošci zopet morali tesneje pritegniti pas.

Isti dopisnik je napisal v št. 5 „Klagenfurter Nachrichten“ besede: Celovec leži tako ugodno, da si svojo prihodnost lahko sam določi. Celovec lahko propade z Avstrijo ali pa si ustvari boljšo bodočnost v Jugoslaviji.

Nemčija in Nemška Avstrija sta primorani, da prisilita svoje prebivalstvo do izseljenja. Nemška vlada že organizira izseljenje 5 milijonov prebivalcev v Rusijo in Argentino. Zato pa: Reši se, kdor more! Celovčani, rešite svoje zadnje imetje! Delavec, reši svojo delavno silo! Išči te priklopitve k državi SHS. V Jugoslaviji potrebujejo pridnih in delavnih rok. Samo oni, ki iščejo deveto deželo, ki nečejo delati, ampak ki le zapovedujejo in si dajo streči, ki za čitanje časopisov dobijo tisočake na mesec, samo ti naj ostanejo v Nemški Avstriji. Celovec pa naj ji obrne hrbet!

To zveni nekoliko drugače, kakor pa brezumne psovke in sramotenje Jugoslavije, ki ga čuješ dan na dan od svojih ljudi in od tujcev. Nestrpneži in malodušneži čitajte, kaj pravijo Nemci o svoji državi in ne blatite svoje brez potrebe. Bližnja prihodnost bo pokazala, da mi res živimo v zemlji, kjer teče mleko in med, v tem ko bo pri naši sosedih na severu kmalu jok in škripanje z zobmi.

Pošljem dečka, da pogleda, kdo da je zunaj in česa želi.

„Prosim, dve ženski stojita zunaj in bi radi z vami govorili.“

„Reci jima, naj prideta po šoli, ker sedaj nimam časa.“

Deček odide, a se kmalu vrne.

„Nočeta oditi, pravita, da vam morata nekaj zelo važnega povedati.“

Nato dam tudi drugemu oddelku pismeno nalogo in stopim v šolski hodnik.

Obe ženski pričneta kakor iz enega grla takole: „Prosim, povejte mi, kako je to, da dobijo Hrvatje pri trgovcu P. petrolej, mi Štajerci pa, ki smo že dva meseca brez vsakega svetiva, ne dobimo ničesar.“

Moj odgovor: „V tej zadevi bom poizvedoval in odgovoril vama bom še le čez par dni, mogoče, da je stvar kako drugačna.“

Komaj zaprem vrata za seboj, že zopet nekdo trka. Zopet moram iz šolske sobe.

„Kaj je?“

Žena drži nekoliko razrezanih krušnih izkaznic v rokah in pravi: „Na teh pet kart sem dobila ¼ kg koruznega zdroba; saj sem vendar vpisana med odjemniki moke. Kako naj spečem sedaj iz te betvice zdroba kruh.“

Stranko sem moral z opombo odpraviti, da so uradne prodajalnice dobile za dotični mesec žal samo koruzni zdrob nakazan.

Sedaj bomo pismeno razštevati! Na, že zopet nekdo trka.

Učitelj kot krušni komisar.

Slika iz svetovne vojne v bivši Avstriji. Priobčil Ant. Kosi.

Ko sem pred par meseci v tem listu objavil majhno sličico iz svojega šolskega delovanja (članek govori o tem, kakó si predstavljajo šolski otroci srečo) ter tako ponudil bralcu priliko, da je pogledal malo v šolsko delavnico, se mi je od mnogih strani zatrjevalo, da je članek v obče zelo ugajal in da je za šolo zanimajoče se občinstvo učiteljstvu hvaležno za take objave. To mi je izpodbudilo, da podam danes drugo tako sliko iz svoje šolske prakse v trajen in žalosten spomin na nesrečno svetovno vojno leto 1914–1918. Prepričal se bode cenjeni bralec iz te slike, kakó zelo je trpelo ljudsko šolstvo v dobi svetovnega ognja in da spričo tako žalostnih razmer ni bilo mogoče, da bi otroci v šoli v pouku napredovali.

Takoj ob izbruhu vojne so oblastva obesila na učiteljstvo razna mnogobrojna najtežja in najbolj nadležna dela in opravila, ki so bila v zvezi z vojno. Brez pomišljanja in obotavljanja jih je sprejelo učiteljstvo na svoje rame, ker se je reklo, da je dolžnost vsakega državljanca, da žrtvuje za svojo domovino vse, da ji posveti najboljše svoje moči.

Opozarjalo je sicer učiteljstvo oblastva, da bode šolstvo spričo teh postranskih poslov

Martin Musek †.

Dne 28. m. m. se je peljal gerent občine Breg g. Martin Musek od svojega doma na postajo. Še blizu njegove hiše ga je došel avtomobil. Konj se je splašil. G. Musek je sicer skočil z voza in prijel konja. Toda ta ga je podrl pod sebe. G. Musek je dobil teške poškodbe, vsled katerih je naslednjega jutra ob 3. uri zjutraj umrl. Bodi mu zemljica lahka!

Martin Musek se je rodil 11. novembra 1840. Bil je posestnik na Bregu. Od l. 1869 dalje je bil nepretrgoma ud občinskega zastopa, torej celih 50 let. V tem času je bil dvajset let občinski predsednik.

Pod njegovim predstvom se je občina Breg znatno povzdignila. Potegoval se je dolgo časa za stavbo lastne šole in res je dosegel, da se je 1910 začela graditi in da se je 1911 otvorila. Bil je tudi ud krajnega šolskega sveta. Pod njegovim vodstvom je občina pridobila tri nove živinske sejme in novo tehtnico. L. 1908 se je kupila lastna občinska hiša. Po prevratu je umrl meseca aprila 1919 postal občinski gerent in je vodil te posle vse do svoje tragične smrti. Občina je izgubila v njem neumornega delavca.

Gospodarstvo.

Agrarna reforma. Glavno poverjeništvo za agrarno reformo v Sloveniji je izdalo naredbo z dne 3. septembra t. l. glede letošnje oddaje zemlje v zakup. To bi bil prvi korak, ki nas naj popelje do končne rešitve kmetijskega vprašanja. Navedena naredba določa posebno:

1. Nobeno poljedeljsko zemljišče ne sme ostati neobdelano, oziroma neizkoriščeno.

2. Vsak veleposestnik sme obdelovati v svoji režiji le toliko zemlje svojega veleposestva, kolikor je more obdelovati sam kot strokovni vodja (ekonom) s svojo gospodarsko družino, v katero spada tudi primerno število nastavljenecv in delavcev, doslej zaposlenih na veleposestvu.

3. Vse poljedeljsko zemljišče, ki ga v smislu točke 2.) ne obdela veleposestnik sam s svojo družino, mora oddati uprava veleposestva še to jesen v najem onim občanom na veleposestvu interesiranih občin, ki se preživljajo deloma ali pa v celoti z obdelovanjem zemlje, pa zemlje sploh nimajo, ali pa je imajo manj, nego jim je treba za preživljanje njih rodbin. Nihče teh zakupnikov pa ne sme dobiti na podstavi te

odredbe v zakup več zemlje, nego jo more, vstevši njegovo lastno zemljišče, obdelati s svojo rodbino. Po možnosti naj se vpoštevajo pri oddaji v zakup sorazmerno vsi, ki so upravičeni dobiti zemljo v zakup.

4. Kot najemniki imajo vselej prednost dobrovoljci in vojaki, ki so se borili za osvoboditev in ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev, invalidi ter vdove in sirote padlih vojakov.

5. Vsak podnajem je strogo prepovedan.

6. Oddaja zemljišč v najem na dražbi je nedopustna.

7. Najemščina v nobenem primeru ne sme presegati dosedanje višine, ter se sme zahtevati in plačevati le v denarju.

8. Najemna pogodba se sme glasiti le na eno leto.

To so glavne določbe te važne naredbe. Za naše okraje naredba po našem mnenju nima mnogo pomena. Ista velja seveda le za veleposestva, ki so pritegnjena v agrarno reformo.

Pri nas se smatrajo za takšna veleposestva, katera presegajo 75 ha zemljišča, primerneza za obdelovanje, ali 200 ha sploh.

Ako hočemo vobče doseči nekaj zemljišč za naše ljudi, ki so brez zemlje, se bo morala strogo izvesti točka 3.) zgoranje naredbe. Strogo se bo moralo preiskati, ali res obdeluje veleposestnik kot strokovni vodja s svojo gospodarsko družino sam zemljo, ali si jo je pa, posebno med vojno, kot vojni dobičkar nakupil, da naloži svoje velikanske krivične dobičke. Obdelovanje te zemlje prepušča seveda le svojim delavcem, sam pa veriži naprej, ker mu to več nese, kakor pa obdelovanje zemlje. Zemlja naj pripade le onemu, ki izključno od nje živi, ki bi jo rad sam obdeloval, pa je nima. Tako si predstavljamo reveži agrarno reformo.

Oddaja apnenega dušika. Za jesensko gnojenje ima Slovenska kmetijska družba na razpolago zadostne množine apnenega dušika, ki se posebno priporoča za gnojenje ozimne pšenice in rži ter ozimnega ječmena; pa tudi travnikov, vinogradov in hmeljnikov. Kolikor je nam dosedaj znano, je imelo spomladno gnojenje z apnenim dušikom zelo dober uspeh, vsled česar so tisti kmetovalci, ki so poskušali to gnojenje, zelo navdušeni za to umetno gnojilo. Po poročilih, ki jih je družba dobila, se je na pr. pri žitu doseglo na hektar 300 do 400 kg več zrnja nego brez dušika. Torej je to gnojenje zelo ugodno učinkovalo in se prav dobro izplačalo, vsled česar priporočamo tudi vsem drugim kmetovalcem, naj si naročijo tega umetnega gnojila, kolikor ga potrebujejo za jesensko gnojenje. Ozimni pšenici in rži ga potrosimo od 150 do 200 kg na en ha ali na 1³/₄ orala, ozimnemu ječmenu do 100 do 150 kg na

isto površino. Vendar je priporočljivo potrositi polovico te množine v jeseni, polovico pa spomladi, ko sneg skopni. Po travnikih se ga raztrosi v pozni jeseni, da se pozimi razkroji in pride do korenin trave; vzamemo ga 100 do 150 kg na en ha ali na 1³/₄ orala. Hmelju ga damo istotako jeseni, in sicer 300 do 400 kg, vinogradom pa 250 do 300 kg na en ha ali na 1³/₄ orala. Apneni dušik stane v celih vagonih naložen v vrečah franko tvornica po 150 kron za 100 kg. Voznino po železnici mora vsak naročnik sam plačati. Manjše množine od enega vagona se odposiljajo iz Ljubljane in stane tedaj franko Ljubljana po 160 kron za 100 kg.

Blago za Jugoslavijo. V Parizu se je ustanovil konzorcij jugoslovanskih trgovcev v zvezi z nekaterimi inozemskim bankami. Ta družba bo ustanovila po vseh večjih mestih Jugoslavije filijalke. Nakupila je že blaga za 200 milijonov kron, predvsem strojev, železnine, usnjarskih izdelkov, blaga za obleke in perilo, čevljev, klobukov, gotovih oblek, zdravil, izdelkov kemične in elektrotehnične stroje, specerijskih in kolonijalnih predmetov, olja, petroleja, galanterijskih izdelkov, gumijevih in sličnih predmetov etc.

Izmenjava bankovcev. Še vedno tišče ljudje velike množine papirnatega denarja doma. Večidel so predsodki, ki so vzrok tej škodljivi prikazni, deloma strah pred davki, ki se jih pa s takim skrivanjem nihče ne bo ubranil. Ako bi bil papirnat denar ves v zavodih, bi se zlahka tudi največji zneski preodkazali potom čekov po vsej domovini, tako, da bi ne bilo potrebno nikomur nositi polne žepe umazanega papirja po kupcijskih potovanjih. Meseca oktobra se bodo bankovci izmenjavali. Takrat bodo morali ljudje papir oddati in bodo zanj prejeli deloma kolkovane stare bankovce, deloma pa začasna potrdila (bone). Za posameznike in za državo je veliko boljše, da se izmenjava izvrši v glavnem preko denarnih zavodov, katerim bo itak to delo poverjeno. Zavodi si bodo veliko boljše pomagali z boni, kakor posamezniki. Tudi zna od vročitve denarja do vrnitve kolkovanega denarja preteči par dni. V vsakem oziru je torej svetovati, da naj začetkom oktobra, najboljši že 1. oktobra občinstvo čim največ gotovine naloži v denarnih zavodih. S tem bo prihranilo sebi in državnim organom veliko časa in sitnosti, zlasti pa se bode preneslo obratovanje z boni od posameznih privatnikov na denarne zavode.

Kmetovalci! O slinavki in parkljevki smo pisali že v zadnjih številkah. V prihodnji številki izide zopet obširen članek o tej kugi. Piše ga strokovnjak živinozdravnik.

Uredništvo.

„Česa želite?“

Mož in dve ženi stojita pred vrati — begunci iz goriškega okraja.

„Prosim, gospod, povejte nam, kje dobimo na te karte, ki ste nam jih dali včeraj, mast za zabelo? Vprašali smo že v vseh prodajalnah, a povsod brez uspeha.“

Jaz: „Potrpajte nekoliko dni, povprašal bom v tej zadevi pri okrajnem gospodarskem uradu v Ptuj.“

Stranke odidejo. Sedaj bom imel mir. Toda ne! Komaj stopim v šolsko sobo in primem za kredo, prikoraka star mož — občinski revež — v šolsko sobo in gre naravnost proti meni.

„Prosim za krušno karto, pek mi brez nje ne da bruha.“

Jaz: „Krušne karte sem že včeraj razdelil, ali niste pri cerkvi slišali oznanila, da oni, ki ne pride pravočasno po izkaznice, ne dobi ničesar?“

Mož: „V cerkev ne hodim, zato tudi oznanila nisem slišal.“

Kaj si hočem! S starčkom grem v pisarno pa mu izročim njegovo krušno karto. Ko pridem iz pisarne, stoji že zopet neka žena pri šolskih vratih in prične: „Povejte mi, ali je res, da moram za vsak 1/4 kg sladkorja dati eno jajce. Samo za denar mi trgovec ne da sladkorja.“

Jaz: „Prvi teden vsakega meseca dobe vsled odredbe okrajnega glavarstva le one stranke sladkor, ki prineseo trgovcu za vsak 1/4 kg sladkorja po eno jajce, seveda proti temu, da se jajce zaračuni. Tudi one stranke dobe že prvi teden sladkor in sicer brez obveznosti, dajati jajca, ako prineseo od občinskega predstojnika potrdilo, da nimajo kokoši.“

Žena: „Prosim, napišite mi vi to potrdilo, saj veste, da nimam kokoši, ker greste mnogokrat mimo naše hiše.“

Jaz: „Draga ženica, na to pač nisem pazil, ko sem hodil mimo vaše hiše. Sploh pa: saj vam da tako potrdilo vaš župan ali pa počakajte do prihodnjega tedna, ko dobi vsaka stranka sladkor samo za denar.“

Žena odide.

Trkanja na vratih pa še ni konca. Pride žena ter začne z osornim glasom: „Jaz bi rada imela karte!“

Jaz: „Karte sem razdelil že včeraj in pri cerkvi je bilo že parkrat razglašeno, da je treba priti po karte pravočasno. Kdor ne pride pravočasno, ne dobi za dotični mesec izkaznic.“

Žena: „To me nič ne briga. Včeraj nisem imela časa, sem imela druge posle. Sploh pa se ljudje pritožujejo, da od one dobe, ko „rihtarji“ ne dele več kart, ni več pravega

reda. Prej smo dobili pri „rihtarju“ karte, kadar smo jih hoteli, in če ni bilo „rihtarja“ doma, dala nam je karte njegova žena, ali pa otroci. Kart smo dobili, kolikor je kdo hotel, saj so ležale po oknih. In sedaj take sitnosti, tak nered pri vas. Na glavarstvu se bom pritožila...“

„Prosta vam pot na glavarstvo in z Bogom“ odvrnem in zaprem vrata.

„Zdaj bom vendar enkrat prišel do pisnega razštevavanja z desetinskimi števili“, si mislim, toda šolski zvonec se oglasi in — računska ura je minila. To je bilo torej počevanje „brez motenja.“

Hvala Bogu, da imam v razredu dobro disciplino (red), sicer bi ne bil hrup samo v šolskem hodniku, marveč tudi v razredu.

Dodam še nekoliko pojasnil. Zadeva glede petroleja je bila res taka, kakor sta mi ženci sporočili. Na moje telegrafično obvestilo je poslala okrajna politična oblast takoj „revizorja“, ki se je na licu mestu uveril, da je vodstvo begunskega taborišča Wagna poslalo dotičnemu trgovcu dva soda petroleja s prošnjo, da pošlje v zameno v Wagno živila. Teh pa Štajerci radi stroge rekvizicije niso imeli, zato se je oddajal petrolej bližnjim Ogrom in Hrvatom za fižol, mast, jajca, sirovo maslo, koruzo itd.

Kar se tiče zabele, kateri goriški begun-

JADRANSKA BANKA

PODRUŽNICA MARIBOR.

Žiro-račun pri Avstro-ogrski banki. — Račun
pri Pošt. ček. uradu SHS v Ljubljani št. 11.370.

Telefon št. 96.

Centrala: TRST.

Podružnice: BEOGRAD,
DUBROVNIK,
KOTOR,
LJUBLJANA,
MARIBOR,
METKOVIČ,
OPATIJA,
SPLIT,
ŠIBENIK,
WIEN,
ZADAR,
ZAGREB.

Ekspozitura: KRANJ.

MARIBOR, dne 15. septembra 1919.

P. n.

Dovoljujemo si poročati najulj., da smo v prijateljskem odnosu s
štajersko eskomptno banko prevzeli njeno podružnico Maribor in bomo vodili
posle iste od danes naprej pod tvrdko

JADRANSKA BANKA, PODRUŽNICA MARIBOR.

Izvrševali bomo vse v bančno stroko spadajoče posle kar naj-
možneje v interesu naše klijentele in prosimo, da se zaupanje, ki se je do-
kazalo omenjenemu zavodu, ohrani tudi nam.

Brzljavi naslov: JADRANSKA.

Jadranska banka
podružnica Maribor.

Tovarna

**Jugoslovanske Diana-
Mentol vinivice v Osijeku**

išče za pojedine kraje zanesljive in do-
bro vpeljane zastopnike ali zastopnice.

Ponudbe z navedbo referenc naj se
pošljejo na gornji naslov. — —

Viničarska družina

z 3—4 delavskimi močmi, katera razume tudi
živinorejo, se pod ugodnimi pogoji sprejme.
Vpraša se pri mestni tehnični v Ptuj,
Hrvatski trg.

Primešaj Mastin v krmo

Da krmo živina, kokoši, pure, goske lažje prebavijo,
da je potem meso in mast za uživanje boljše, da je
tvoritev jajc in mleka boljše, se primeša krmi enkrat na
teden ena pest MASTIN-A. 5 zavitkov Mastin-a zado-
stuje za odgojo in rejo enega vola, krave, svinje, konja
za 6 mesecev. Mastin je dobil največje odlikovanje v
Londonu, Parizu, Rimu in na Dunaju. Na tisoče gospo-
darjev ceni in kupuje ponovno Mastin. Ako ga nima
lekarnar ali tvoj trgovec, piši potem z dopisnico po 5
zavitkov Mastina za 17 kr. 50 v prosto na: **Lekarno
Trnkozci v Ljubljani**, Kranjsko katera, z vsako pošto
razpošilja naročila na vse strani sveta.

Vabilo na naročbo.

Kdor želi, da se mu redno pošilja „Ptuj-
ski list“, naj prijavi svoj naslov upravništvu
v Ptuj, Slovenski trg (stari rotovž) števil. 3,
pritliče levo.

Viničarska - - družina

za Rodinski vrh pri Sv. Duhu, fara sv. Trojica
v Halozah, se pod ugodnimi pogoji sprejme
pri Jožefu Goriup v Ptuj.

Oznanila UNION-PROPAGANDE, zavod oglasne odprave in reklame, Maribor.

LOJ, MAST, OLJE

in surovi loj, kupi vsako množino po najvišji dnevni ceni:

Prva Mariborska Tovarna za milo v Mariboru.
Telefon 47. Prosijo se ponudbe z vzorci. Brzljavi naslov: MILANA.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru.

Delniška glavnica 15.000.000.

Centrala v Ljubljani.

Rezervni fondi nad 4.000.000.—

Podružnice v Splitu, Celoveu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3%
brez odpovedi, proti 3 mesečni odpovedi s 3¼% čistih.

Daje trgovske in aprovizacijske kredite.
Izvršuje vse bančne transakcije.

Brata Vošnjak, Ptuj

trgovina z usnjem, čevlji in surovimi kožami.

Goveji in telečji boks, chevreaux, .: podplati, notranje in zgornje usnje, usnje za konjsko opravo.

Elegantni boks-calf in chevreaux čevlji. — Fini čevlji iz črne in rujave teletine. — Navadni čevlji iz rujave kravine, podplatni in podpetni cveki, dreta, platno.

Rogaška Slatina.

Tempel vrelec:

Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in preosnavljanje.

Styria vrelec:

Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku. Boleznim jeter in ledvic, sladkorna bolezen.

Donati vrelec:

Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, želodčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, putiki, hemoridom itd.

Rogaška Slatina

je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh **alkalično-saliničnih rudninsko-kislih slatin** najbogatejša na ogljikovi kislini.

Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživljajoča pijača; obenem pa tudi najboljšo sredstvo s katerim se obvaruje v mrzličnih krajih mrzlice.

Rogaška slatina je najboljša namizna in zdravilna, mineralna voda.

katera nima nikda slabega okusa ali duha.

Ravnateljstvo državnega zdravilišča Rogaska Slatina.

Krompir.

Mestna aprovizacija v Ptuj bi potrebovala večjo množino poznega krompirja.

Tozadevne ponudbe, v katerih je navesti množino in ceno, naj se pošlje pismeno mestnemu magistratu do 5. oktobra t. l.

Mestni magistrat Ptuj, dne 24. sept. 1919.

Vladni komisar:

Dr. M. Senčar s. r.

Išče se v okolici Ptuja stanovanje

z 2 sobama, kuhinjo, skladiščem, kletjo ali z celim gosp. poslopjem. Vpraša se v upravi tega lista.

Imam

2 lahka voza (vagerlna) in enega 6 let starega konja za težko in lahko vožnjo na prodaj. Milan Blass, Sv. Barbara, Haloze.

Dva zanesljiva konja

s celo opravo se prodata po ugodni ceni. Pojasnila daje FRIC SIMA, posest. Breg pri Ptuj.

Dr. Alojz Visenjak
je otvoril

odvet. pisarno

- v Ptuj v hiši
ga. Dr. Stuheca

Najboljši uspeh imajo oglasi v „Ptujskem listu“, ker je zelo razširjen in ga vsakdo rad čita.

V najem se vzame gostilna, zemljišče ali sploh kako podjetje.

Ponudbe na upravništvo lista.

GARJE

srbečico, kraste, lišaje

uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo 6 K. — Po pošti 7 K poštne prosto.

Prodaja in razpošilja s pošto

lekarna Trnkóczy v Ljubljani, Kranjsko.

Miši - podgane - stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porablja moje najbolj preizkušene in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 6—, za podgane in miši K 6—, za ščurke 6 K; posebno močna tinktura za stenice 6 K; uničevalec moljev prašek proti ušem v obleki in perilu, proti mravljam, proti ušem pri perutnini K 3; prašek proti mrčesu 5 K; mazilo proti ušem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 3 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 3—, Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 112, Petrinjska ulica 3.

Kupujem suhe gobe (jurčke) in namizno sadje

vsako množino. — Ponudbe naj se pošljejo:

Jos. Rohrmann, Ptuj, Truberjeva ul. 4.

Dopisi.

Požar pri Sv. Lovrencu na Dr. p. Dne 15. septembra t. l. dopoldne je izbruhnil ogenj v hišnem in gospodarskem poslopju Martina Foršnariča pri Sv. Lovrencu na Dr. polju. Uničil je poslopje, 14 000 kg sena in slame, drva, žito i. dr. Škoda se ceni približno na 18.000 K. Zavarovan je bil Foršnarič le za 3800 K. Domneva se, da so ogenj povzročili otroci, ki so se v škodnju brez nadzorstva igrali z vžigalicami.

Nesreča. Dne 30. julija t. l. popoldne je povozil vlak blizu postaje Sv. Lovrenc na Dr. p. slaboumno, mutasto, 28 let staro Ivano Zornik, ki je kmalu potem umrla. Omenjena je bila poprej v taboriščni bolnici v Strnišču. Vzrok nesreče je bila njena neprevidnost.

Stvaren odgovor dopisniku nestvarnih napadov v „Slovenskem gospodarju“ in „Straži.“ Morda bi bilo najumestneje molčati na tako nizkotna zavijanja resnice, kakor si jih je privoščil dični dopisnik v Slovenskem gospodarju (25. septembra) in v Straži (26. septembra), saj se naj ne trati brez potrebe človeška energija, ali preveč osebni so napadi, preveč je hujskanja proti uradništvu, zato se čutim kot uradni zdravnik primoran, da pojasnim širši javnosti zadevo. Po navodilih Deželne vlade za Slovenijo, oddelek za zdravstvo z dnem 4. junija t. l., štev. 3007, sem predlagal gosp. okrajnemu glavarju, da se začasno iz zdravstvenih ozirov prepove romanje na Ptujsko goro. Le-ta predlog ni bil izrodek hipne slabe volje, kakor pravi dopisnik v Slovenskem gospodarju in Straži, marveč nujno potreben, da se zabrani razširjanje kužne bolezni osepnic. Da na Ptujski gori — v trgu samem — ni ničesar znano o črnih kozah, „zavoljo katerih je bilo romanje prepovedano“, je gola izmišljotina. Trg do danes še res ni bil okužen, okužene pa so bližnje vasi občine Ptujška gora. Nasvetoval bi — če je dopisnik le nekoliko resničljuben — da se potruži v bližnje Stogovce. Praša naj v hiši štev. 19, na kakem obolenju je umrla 3 letna Marija. Izpremembe v obličju 5 letnega Frančka so še danes jasen dokaz prebolelih osepnic. Pogleda naj v hiši štev. 23, na čem je bolehal 18 letna Marija. Če to ne zadostuje, se naj potruži še do bližnjih Doklec in naj poizveduje v hiši

ci v Središču pri nobenem trgovcu niso dobili, sem dobil na svoje trikratno brzojavno prašanje končno, če tudi precej pozno, od okrajnega gospodarskega urada v Ptujju odgovor, da dobe upravičenči dansko svinjsko mast pri tvrdki P. K. v 9 km oddaljenem Ormožu.

Končno še to-le: Ako kdo misli, da sem imel drugo uro pri poučevanju mir, se močno moti. Prišle so zapored še tri stranke. Prvi sem moral potrditi mlinske izkaznice, drugo sem moral poučiti, da dobe „urlauberji“ s svojimi dopustnimi dokumenti sladkor in moko pri tvrdki D. v Ormožu. Tretja stranka, neka žena, je prišla prosit, naj naredim za njenega moža prošnjo, da pride ob žetvi domov na dopust. Kajpada sem si podatke samo zabeležil, sestavo prošnje pa preložil na pouka proste ure.

Iz tega je pač dovolj jasno, da tako vsestranski vpreženi in z raznimi postranskimi posli preobloženi učitelj v šoli ni mogel zadostiti svoji nalogi in da so otroci v vojnem času povsod morali zaostati.

Vprašal me, kakšno nagrado je imel učitelj kot takozvani „krušni komisar“ za svoje poslovanje. Odgovor je lahek: „Nič!“ To bi človek še rad pozabil in prebolel, če bi mu ne bilo znano, da je v vojnem času mnogo mladih in krepkih za vojaško službo sposobnih ljudi v zaledju čepelo, sicer tudi za vojno delovalo a si dalo vsak storjeni korak mastno plačati, zraven pa se posmehovalo onim, ki so se pehali zastonj, le za blagor „preljube naše domovine.“ O svetovna vojna, pomnilo si te bo tudi ljudsko učiteljstvo!

štev. 4, kaj je manjkalo Liziki, Nežiki, Jožeku. Nič ne stori, če se prikaže par potnih srag na gladki koži, še je treba na vrh tik Stogovec. Gotovo bo po natančnem poizpraševanju povedala mati, zakaj so morali 14. septembra pokopati 5-letnega Lojzeka; ogleda naj si še danes bolanega 8-mesečnega Frančka. Da slučaj v Podložah štev. 105 še ni dognan, je res prezlobna trditev. Videl sem na stotine bolanih, ki so trpeli na osepnicah, zato se mi ne zdi vredna debata z lajikom, povem le, da sem bil dne 26. in 30. avgusta t. l. v okuženi hiši v Podložah. Vem tudi, da se še danes najdejo ljudje, ki jim pride vera v nalezljivost bolezni šele tedaj, ko so že začeli sami gniti. In 130 za osepnicami umrlih v političnem okraju ptujskem, to število dopisnika ne gane! Kaj ne? Okrajno glavarstvo je krivo vsega zla! Glej jih malomarnežev; na Ptujski gori nalašč niso hoteli odreti cepljenja! Kaj pa je bilo v šoli dne 28. in 29. junija t. l.? Ali ni župan pred cerkvijo razglasil cepljenja? 350 oseb je vedalo o zasilnem cepljenju, med njimi ljudje iz najbolj oddaljenih hiš, le gospodu dopisniku ni ničesar znano. Velikanu — statistiku s Ptujške gore razodenem kot uradni zdravnik, ki se danes še sine ira ac studio zanimam za zdravstvo, da ni v občini Ptujška gora cepljena le 1/10 prebivalstva, temveč najmanj polovica, ker se mora upoštevati dejstvo, da so možje bili večinoma cepljeni pri vojakihi. Zares ni idealen uspeh 50% cepljenih, zato ravno je treba tem večje opreznosti v zdravstvenih odredbah. Ko bi se ne dajalo ljudem slabega vzgleda, bi bila morda udeležba večja, saj se gospod dopisnik gotovo ni utegnil potruditi v šolo k cepljenju, ker sicer ne bi mogel trditi takih gorostastnih neresnic. Koliko hvaležnega in človekoljubnega dela bi se moglo storiti z poukom ljudstva, mesto da se ga hujska! Se par pesed o nevrastenični zmedenosti v sredini dopisnikovega umotvora v Straži. Začetkom se hvali dobro zdravstveno stanje na Ptujski gori, v sredini pa čitaš: „tistikrat (ob priliki sokolske slavnosti v Ptujju) so ravno nekatere osebe ležale v postelji.“ Zakaj so neki ležale v postelji? Morda so imele težke glave po slabi tovarišiji? Ne smešimo se vendar! Bo dozdej veljavnih zdravstvenih predpisih je zbiranje ljudstva v okuženih, ozir. ogroženih krajih prepovedano. Kolikor sem dozvedel, v Ptujju še sploh ni bilo povoda iz zdravstvenih ozirov prepovedati prireditve bodisi te ali one stranke. Sicer pa mesto Ptuj je avtonomno, in ni podrejeno okrajnemu glavarstvu ptujskemu. Kje tiči strankarstvo? Ali ne bi bilo bolj pošteno, da se pride naravnost na pristojno mesto pojasnila, ako se ne zdi vse v redu, nego da se zahrbtno napada. Če mi hoče gospod dopisnik odkrito v obraz povedati nekaj dobrih nasvetov, hvaležen mu bom in gotovo se bodeva razumela. Uvideti pa mora, da tako njegovo postopanje ni bilo pravilno. Naj nekateri razburljivi duhovi še tako blatijo odredbe ki so namenjene le v dobrobit prebivalstva, naj se uradništvo obdaruje še s tolikimi strankarskimi titulaturami, dokler veljajo dosedanjí zdravstveni predpisi in še ni zavladal velehigijenik s Ptujške gore kot reformator v zdravstvu, hočem tudi bodoče kot uradnik z mastno plačo X. čina posvetiti svoje skromne moči toli zanemarjenemu javnemu zdravstvu. Dr. Vladimir Vrečko, prov. zdravstveni koncipist.

Od Velike Nedelje. Kaj je z velikonedeljskim gasilskim društvom? — Spi. — Občina je prevzela ob prevratu nemškutarski „fajerber“, izvolila odbor, a ta se ne zgane. Bog ne daj nesreče, še v domači občini nam ne morejo pomagati kljub temu, da se nahajajo v skladišču gasilnega orodja prav dobri predmeti. Govori se, da je delovanje tč. g. načelnika gasilnega društva osredočeno v tem, kako bi dobil nazaj društvene paradne kape, katere so si baje svoj čas izposodili prejšnji člani gas. društva. Gd. načelnik! Svetujemo Vam, da je boljše gasiti požar brez kap, kakor pa brez glave. Če je sedanji odbor gasilnega društva nesposoben izvrševati svoje

posle, naj se takoj skliče občni zbor ter se izvoli nov odbor, kateremu bo prva skrb delo, druga še le čast. —

Politične vesti.

Protičeva akcija ponesrečena. (Izvirna telefonska in brzojavna poročila „Jugoslaviji.“) Beograd, 1. oktobra. Protić se je danes cel dan še pogajal s strankami, da bi zbral večino za svojo vlado. Ker so demokratje in socialisti odločno izjavili, da pri njegovi vladi ne sodelujejo, je pritiskal Protić zlasti na Črnogorce, Bunjevce in srbske male stranke, da bi se izrekle za njega. Trifkovičeva in Ribarcova skupina sta pristali na njegove predloge, Črnogorci in Bunjevci pa so odrekli. Brez njih pa bi razpolagal Protić samo z 130 glasovi, dočim bi jih imela demokratsko-socialistična opozicija 136. Protičeva vlada bi bila torej že v naprej v manjšini in bi ne mogla vladati parlamentarno. Ker pa stoji regent odločno na stališču parlamentarizma, je Protić zvečer ob pol 8 uri, ko je bil sprejet v avdijenci, vrnil regentu svoj mandat. Jutri poveri prestolonaslednik sestave vlade novi osebi. V parlamentu se navaja najrazličnejša imena, razširjajo vse mogoče kombinacije, a gotovega ne ve nihče. Niti tega ni mogoče dognati, ali bo poverjena naloga sestaviti vlado zopet kakemu nevtralnemu ali pa morda članu Demokratske zajednice.

Društvene vesti.

Velik političen shod IDS vrši se v Ptujju v nedeljo, dne 12. t. m. ob 15. uri (3. uri) popoldne v veliki dvorani Narodnega doma. Poročajo o političnem položaju naši državni poslanci. Vse natančneje je objavljeno po lepakih.

Ptujška gasilska župa priredi v nedeljo, dne 5. oktobra t. l. veselico z tombolo, šaljivo pošto in plesom. Natančneje vzpored je razviden iz lepakov. Prijatelji gasilska dobro došli.

Gospodarsko bralno društvo v Sv. Urbanu pri Ptujju uprizoni v nedeljo, dne 12. oktobra t. l. popoldne ob pol 3. uri na vrtu gospoda Simoniča ljudsko igro: „Deseti brat.“ Igrala bode tudi znana godba na pihala iz Slo. goric. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo knjig, prosimo prav obilne vdeležbe. Odbor.

Naznanilo!

Urar Karl Ackermann
v mestnem gledališkem poslopju v Ptujju

je otvoril zopet svojo delavnico za popravo ur in se priporoča svojim cenjenim odjemalcem. Delo izvršuje po solidnih cenah.

Viničarska družina

z 3 do 6 delavskimi močmi se pod dobrimi pogoji sprejme pri Avgust Stanitz, Breg pri Ptujju.

Pekovski učenec

močen in zdrav se takoj sprejme pri g. Jož. Fürthner-ju v Ptujju, Vseh svetnikov ulica.

NAZNANILO.

P. Stary naznanja, da se je preselila v Krekovo ul. št. 3, poleg g. Kollenz-a in kupuje kakor dozdej sadje, sirovo maslo, sir, vrhnjo in vse druge deželne pridelke in se priporoča cenj. obč. za mnogobrojni obisk.

Podpisani dajem na splošno znanje, da sem s
1. septembra t. l.
po nakupu prevzel mlin

poprej „Aumühle“ Rengo.
Vodil bom mlin tudi nadalje kar najboljše mogoče.
Posebno pozornost bom posvečal hitri in reelni po-
strežbi odjemalcev. S spoštovanjem

Orssich.

Močen fant
se sprejme v tiskarni in
trgovini s papirjem pri W. Blanke
v Ptuj.

Nadviničar, obenem gozdar
in tudi 3 viničarji
se sprejmejo pri graščini Dornova, pošta
Moškanjci.

Oznanila „UNION-PROPAGANDE“, Maribor.
Gospodska ulica št. 25.

Barva vsakovrstno blago
Kemično čisti obleke
Pere in svetlolika

ovratnike, zapestnice in srajce.
JOS. REICH
MARIBOR, Gospodska ulica šte. 38.
Poštna naročila se izvršujejo točno.

Naročba. Zahtevajte „Ptujski list“

! Komur smo dozdaj pošiljali list,
pa si ga ne misli naročiti, prosimo, naj
nam ga vrne, ker ga sicer smatramo
za naročnika. **!**

Trgovci, gostilničarji in obrtniki! Pošljite
nam inseratna naznanila. Sprejeti bomo mogli
le omejeno število anons. Kdor torej prej
pride, bo prej mlel.

Kupi se pianino
Cena in naslov v upravištva lista.

Potrti globoke žalosti naznanjamo, da je naš iskreno
ljubljeni mož, oče, stric, tast, stari oče itd., gospod

Martin Muzek

posestnik na Spodnjem Bregu, 51 letni ud občinskega za-
stopa, 20 let župan in gerent

v ponedeljek, dne 29. septembra 1919 ob 3. uri zjutraj po
mučni in usodapolni nezgodi v svojem 79. letu mirno v
Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabljivega rajkega se je vršil v sredo,
dne 1. oktobra 1919 ob 3. uri popoldan od hiše žalosti
na Spodnjem Bregu na pokopališče v Hajdinju.

Sv. maše zadušnice se je brala v župni cerkvi na
Hajdinju.

Priporočamo rajkega v blag spomin!

Breg pri Ptuj, dne 29. septembra 1919.

Rodbina Muzek-Strnel.

Zahvala.

Ob nesrečni usodapolni smrti najdražjega
moža, očeta, tasta, svaka, starega očeta, strica
itd., pospoda

Martina Muzek-a

izrekamo v imenu zaostalih iskreno zahvalo vsem,
ki so ga spremljali na zadnji poti in vsem, ki
so mu darovali toliko lepega cvetja.

Prisrčna hvala čast. duhovščini, okrajnemu
glavarju g. dr. Pirkmajer-ju, vodji okrajnega
sodišča g. dr. Stuhec-u in gerentu mesta Ptuj
g. dr. Senčar-ju, sosvetu občine Breg, kraj-
nemu šolskemu svetu, sploh vsem, ki so čutili
z nami.

Breg pri Ptuj, 2. oktobra 1919.

Žalujoči ostali.